

Opinnäytetyö (AMK)

Kestävän kehityksen koulutusohjelma

Luonnonvara- ja ympäristöala

2017

Jenny Kärhä

TEKSTILIEN KIERRÄTYS JA KULUTTAJIEN ASEENTEET

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kestävä kehitys

2017 | 31 s. + 4 liites.

Jenny Kärhä

TEKSTIILIEN KIERRÄTYS JA KULUTTAJIEN ASENTEET

Tämä opinnäytetyö käsittelee varsinaissuomalaisten kuluttajien asenteita poistotekstiilejä sekä niiden uudelleenkäyttöä ja kierrätystä kohtaan. Aineisto on kerätty kyselytutkimuksena internet-kyselyllä sekä paperisilla kyselylomakkeilla. Vastauksia kerättiin 29.2.–31.8.2016 osana Tekstiili 2.0- poistotekstiilipilottihanketta. Hanke toteutettiin Lounais-Suomen Jätehuollon ja Turun ammattikorkeakoulun yhteistyönä.

Kyselyyn tuli kaikkiaan vastauksia 424 kappaletta, mutta tässä opinnäytetyössä aineistoksi on rajattu varsinaissuomalaisten vastaukset. Opinnäytetyön aineiston laajuus on 279 vastausta.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten varsinaissuomalaiset ovat tähän mennessä uudelleenkäyttäneet ja kierrättäneet poistotekstiilit sekä mikä lisäksi motivaatiota lajitella poistotekstiilejä.

Kyselyn vastauksista ilmeni, että kuluttajat haluavat aktiivisesti edistää tekstiilien kiertoa. Tekstiilit pyritään käyttämään mahdollisimman loppuun ja niitä lahjoitetaan mielellään esimerkiksi hyväntekeväisyyteen. Lajittelumotivaation lisäämisen keskeisiä tekijöitä kyselyn perusteella ovat lajittelupisteen hyvä sijainti ja poistotekstiilien hyödyntäminen raaka-aineena.

ASIASANAT:

Poistotekstiili, kuluttajakysely, lajittelu, motivaatio, kierrätys, tekstiilijäte

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sustainable development

2017 | 31 p. + 4 appendix p.

Jenny Kärhä

TEXTILE RECYCLING AND CONSUMER ATTITUDES

This thesis is about consumer attitudes towards waste textiles and the reuse and recycling of waste textiles in the Finland Proper region. The data was collected as an inquiry via an internet survey and a questionnaire between 29.2.-31.8.2016. The inquiry was a part of the Tekstiili 2.0 waste textile project, a co-operation project between Lounais-Suomen jätehuolto and Turku University of applied sciences.

Altogether 424 participants answered the inquiry but only participants from Finland Proper region were included in the thesis material. The answers of 279 participants were analyzed in the thesis.

The aim of the thesis was to examine how waste textiles have been reused and recycled in Finland Proper region and what could increase the motivation for sorting waste textiles.

The answers to the inquiry showed consumers are interested in advancing the recycling of waste textiles. The textiles are usually used until the end of their life-cycle and donated to charity. According to the inquiry the essential factors for increasing the motivation to sort waste textiles are the suitable locations of the sorting spots and the usage of the collected waste textiles as a raw material.

KEYWORDS:

Waste textile, inquiry, sorting, motivation, recycling, textile waste

SISÄLTÖ

SANASTO	6
1 JOHDANTO	7
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA	9
2.1 Aiempi tutkimus opinnäytetyön taustana	10
3 TYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	11
4 TYÖN TOTEUTUS	12
4.1 Kyselylomake	12
4.2 Tutkimusmenetelmät	13
4.3 Aineiston analyysi	13
5 TULOKSET	15
5.1 Kysymys 1: Miten olette tähän mennessä uudelleenkäyttäneet tai kierrättäneet käytöstä poistamanne vaatteet ja tekstiilit?	15
5.2 Kysymys 2: Missä vaiheessa tavallisesti uudelleen käytätte tai kierrätätte käytössä olleet vaatteet tai muut tekstiilit?	19
5.3 Kysymys 8: Mitkä tekijät lisäisivät halukkuuttanne lajitella poistotekstiilit?	22
6 TULOSTEN TARKASTELU	26
6.1 Arviointi ja parannusehdotukset	27
6.2 Johtopäätökset	29
LÄHTEET	31

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake.

KUVIOT

Kuvio 1. Kaikkien varsinaissuomalaisten vastaajien vastaukset kysymykseen 1.	16
--	----

Kuvio 2. Varsinaissuomalaisten naisten vastaukset kysymykseen 1.	18
Kuvio 3. Varsinaissuomalaisten miesten vastaukset kysymykseen 1.	19
Kuvio 4. Kaikkien varsinaissuomalaisten vastaajien vastaukset kysymykseen 2.	20
Kuvio 5. Varsinaissuomalaisten naisten vastaukset kysymykseen 2.	21
Kuvio 6. Varsinaissuomalaisten miesten vastaukset kysymykseen 2.	22
Kuvio 7. Kaikkien varsinaissuomalaisten vastaajien vastaukset kysymykseen 8.	23
Kuvio 8. Varsinaissuomalaisten naisten vastaukset kysymykseen 8.	24
Kuvio 9. Varsinaissuomalaisten miesten vastaukset kysymykseen 8.	25

SANASTO

Etusijajärjestys	Jätelain 2011/646 mukaan: Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen haltijan on ensisijaisesti valmistettava jäte uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jätteen haltijan on hyödynnettävä jäte muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä. (Jätelaki 2011/646, § 8.)
Kierrätys	Materiaalien hyödyntämistä raaka-aineena uusien tuotteiden tuotannossa. Energiahyödyntämistä ei lasketa kierrätykseksi. (Dahlbo ym. 2015, 7.)
Poistotekstiili	Alkuperäisestä käyttötarkoituksestaan poistetut vaatteet ja kodintekstiilit. Poistotekstiili on siis tekstiili, joka ei kelpaa enää sellaisenaan käytettäväksi. (Tekstiili 2.0 2016.)
Uudelleenkäyttö	Jätteeksi muuttunut tuote voidaan hyödyntää ja käyttää uudelleen sellaisenaan, samaan käyttötarkoitukseen johon se on alun perin suunniteltu (Lassila & Tikanoja 2011).

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on osa Tekstiili 2.0 – poistotekstiilipilottia. Tekstiili 2.0- poistotekstiilipilotti on vuoden 2016 aikana Varsinais-Suomessa toteutettava projekti, jonka tavoitteena on etsiä uusia hyödyntämistapoja sellaisille tekstiileille, jotka ovat alkuperäisessä tarkoituksessaan käyttökeltottomia, kuten esimerkiksi kuluneille ja rikkinäisille vaatteille ja kodintekstiileille. Tekstiili 2.0 on Lounais-Suomen jätehuollon, Turun ammattikorkeakoulun, SITRA:n, Turun kaupungin, Jätelaitosyhdistyksen ja Ekokemin yhteistyöllä toimiva projekti, jonka tarkoituksena on kokeilla erilaisia malleja tekstiilien keräykselle ja kierrätykselle. (Tekstiili 2.0 2016.)

Pilottihanke toteutettiin osittain opiskelijatyönä. Toteutin kuluttajille suunnatun kyselyn poistotekstiilien kierrättämisestä poistotekstiilipilotin tarpeisiin osana Turun ammattikorkeakoulun ympäristösuunnittelijan tutkintoon kuuluvaa työharjoittelujaksoa. Hain mukaan pilottihankkeeseen, koska halusin työharjoittelujen avulla suunnata opintojani jätehuollon saralle. Pääasiallinen työtehtäväni pilottihankkeen harjoittelijana on ollut toteuttaa kyselyä, jolla on kartoitettu kuluttajien kiinnostusta tekstiilien kierrätyksestä kohtaan sekä tietoisuutta tekstiilien kierrätysmahdollisuuksista. Tämän kyselyn pohjalta teen myös tämän opinnäytetyön.

Aineistoa analysoidessa kiinnostavaksi näkökohdaksi nousi erityisesti se, mitkä tekijät lisäävät vastausten perusteella kuluttajien kierrätysaktiivisuutta. Rajallisten resurssien ja lainsäädännön asettamien rajoitteiden, taloudellisen kilpailukyvyn ja ekologisten tekijöiden vuoksi poistotekstiilien nykyistä tehokkaampi hyödyntäminen nähdään tärkeänä kehityskohteenä. Sosiaalisen kestävän kehityksen näkökulmasta poistotekstiilien käsittely hyödyntäjiä varten voisi luoda uusia työpaikkoja ja mahdollisuuksia uusille innovaatioille.

Vuoden 2016 alusta voimaantulleen valtioneuvoston asetuksen mukaan biohajoavan ja muun orgaanisen yhdyskuntajätteen kaatopaikalle sijoittamista halutaan rajoittaa, ja jätettä halutaan hyödyntää enenevästi materiaalina ja energiantuotannossa. Tämä on lisännyt osaltaan pohdintaa siitä, kuinka poistotekstiilejä voidaan jatkossa hyödyntää ja aikaansaanut lukuisia eri poistotekstiilihankkeita ympäri Suomea. Lakimuutos ja poistotekstiilien hyödyntäminen on myös saanut paljon huomiota mediassa, joka kertoo siitä, että aihe kiinnostaa kuluttajia ja on ajankohtainen. Tämän vuoksi opinnäytetyön tavoit-

teena on selvittää kuluttajien asenteita poistotekstiilien kierrätyksestä. (Valtioneuvoston asetus jätteistä 179/2012.)

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

Tekstiilijätettä tuotetaan Suomessa vuosittain valtavia määriä, noin 10 kilogrammaa henkilöä kohden vuodessa, eikä poistettavalle tekstiilille ole muuta laajan mittakaavan kanavaa kuin energiahyödyntäminen. Jätteiden etusijajärjestyksen periaatteen mukaan syntyvälle yhdyskuntajätteelle, tekstiilit mukaan lukien, olisi löydettävä ensisijaisesti uusiokäyttö- ja kierrätysmahdollisuuksia. Alkuperäisestä käyttötarkoituksestaan poistetut tekstiilit tulisi siis nähdä käyttökelpoisena materiaalina.

Käyttökelpoisille hyväkuntoisille tekstiileille poistokanavan tarjoavat hyväntekeväisyysjärjestöjen järjestämät keräykset. Poistotekstiilejä kierrätetään Suomessa hyväntekeväisyysjärjestöjen, kuten Pelastusarmeijan ja Fidan kautta, mutta suuri osa niistä viehdään kehittyviin maihin kuormittamaan paikallista jätehuoltoa. (Dahlbo ym. 2015, 15.)

Haasteena tällä hetkellä suomalaisessa tekstiilikierrätyksessä on, että käyttökelvottomille tekstiileille ei ole Jyväskylän seudulla toimivaa Dafecoria lukuun ottamatta olemassa olevia hyödyntämiskanavia. Dafecor valmistaa poistotekstiileistä huopamaista materiaalia, jota voi käyttää esimerkiksi öljynimeytysmattona ja askartelumateriaalina. Käyttökelpoisten tekstiilien kierto hyväntekeväisyysjärjestöjen organisoimana toimii hyvin ja sillä on pitkät perinteet Suomessa. Tarvetta käyttökelvottomien tekstiilien hyödyntämiskanaville on, sillä tekstiilijätteen määrä kasvaa tasaisesti. (Aalto 2014, 3, 8; Tojo ym. 2012, 35–36.)

Poistotekstiilejä kohtaan on viime vuosina kohdistunut kasvavaa kiinnostusta, ja tämä on luonut myös kiinnostusta tutkia poistotekstiilejä. Poistotekstiileistä on vielä tällä hetkellä melko vähän tutkimusta, ja se on pääasiallisesti lähivuosina tehtyä. Koska luonnonvarat ovat rajalliset, tällä hetkellä laajempikin kiinnostus kestävän kehityksen tutkimuksessa kohdistuu siihen, kuinka olemassa olevia resursseja voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tehokkaalla ja vähän ympäristöä kuormittavalla tavalla. Näin ollen on todennäköistä, että poistotekstiilejäkin tullaan tutkimaan tulevaisuudessa vielä enemmän.

Poistotekstiili pilottihankkeen ja opinnäytetyön aiheena on siis tarpeellinen ja ajankohmainen. Tekstiilijätteen määrä on kasvanut muun muassa halpavaateteollisuuden kasvun myötä ja aihe kiinnostaa myös kuluttajia. Kuluttajien kasvanut kiinnostus osaltaan luo tarvetta kehittää uusia tapoja kierrättää ja uusiokäyttää poistotekstiilejä.

2.1 Aiempi tutkimus opinnäytetyön taustana

Seuraavaksi esittelen opinnäytetyön aihepiiriin liittyvää aiempaa tutkimusta, josta osaa on käytetty opinnäytetyön materiaalina.

Vuosina 2013–2015 toteutettiin TEXJÄTE -hanke, jossa selvitettiin laajasti erilaisia poistotekstiileihin liittyviä asioita, kuten poistotekstiilien määrää Suomessa. TEXJÄTE -hankkeen yhteydessä toteutettiin kuluttajille suunnattu kyselytutkimus vuonna 2014. Hankkeen loppuraportti sekä hankkeessa toteutettu kyselytutkimus ovat opinnäytetyön tausta-aineistona. Kyselytutkimuksessa keskeisiä tarkastelun kohteita olivat kotitalouksien poistamien tekstiilien määrä ja laatu, tekstiileistä luopumisen syyt sekä tekstiilien poistokohteet. (Dahlbo, H.; Aalto, K.; ym. 2015: Tekstiilien uudelleenkäytön ja tekstiilijätteen kierrätyksen tehostaminen Suomessa, Aalto, K. 2014: Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä).

Toinen tekstiilejä koskeva kyselytutkimus, jota käytetään opinnäytetyön vertailu- ja tausta-aineistona, on Hämeen ammattikorkeakoulussa tehty opinnäytetyö Poistotekstiilien hyödyntäminen – Kyselytutkimus asenteista ja mielipiteistä liittyen tekstiilien hyötykäyttöön (Ahonen, T. 2012). Tässä tutkimuksessa keskityttiin tarkastelemaan nimenomaan kuluttajien asenteita ja mielipiteitä tekstiilien hyötykäyttöön liittyen.

Tekstiilien elinkaaren ympäristövaikutuksia on tutkittu yhdistämällä vaatteiden käytön materiaaliset ja käyttäytymistieteelliset näkökulmat väitöskirjassa Clothing consumption. An interdisciplinary approach to design for environmental improvement (Laitala, K. 2014). Väitöskirjassa pyrittiin saamaan tietoa vaatteiden kulutuskäytännöistä yhdistämällä materiaalien tekijöiden tutkimusta ja kuluttajatutkimusta, ja näiden avulla selvitettiin keinoja, joilla muotoilijat ja kuluttajat pystyvät vaikuttamaan tekstiilien aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin.

Pohjoismaiden tekstiilivirtoja on kartoitettu Ruotsin, Tanskan ja Suomen yhteistyönä Pohjoismaiden ministerineuvoston jätteiden ehkäisyryhmän tilaamassa raportissa Prevention of Textile Waste - Material flows of textiles in three Nordic countries and suggestions on policy instruments (Tojo, N.; Kogg, B.; ym. 2012). Raportissa tarkastellaan tekstiilivirtoja tuotteiden markkinoille tulosta käytöstä poistamiseen ja pohditaan mahdollisia toimenpiteitä tekstiilijätteen synnyn ehkäisemiseksi.

3 TYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kuluttajien mielipiteitä poistotekstiilien uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen. Vastauksia haetaan kysymyksiin siitä, miten ja miksi kuluttajat poistavat tekstiilejä, kuinka tekstiilejä on uudelleenkäytetty ja kierrätetty, sekä mikä lisäisi kuluttajien motivaatiota tekstiilien lajitteluun ja kierrättämiseen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

Mikä lisäisi kuluttajien halukkuutta lajitella poistotekstiilit?

Miten kuluttajat ovat uudelleenkäyttäneet tai kierrättäneet käytöstä poistetut tekstiilit?

Opinnäytetyön aineistoksi rajattiin Varsinais-Suomen alueelta tulleet vastaukset. Tekstiili 2.0- poistotekstiilipilotti ja kysely oli kohdennettu Lounais-Suomen jätehuollon toimialueen asukkaille, ja tästä syystä myös opinnäytetyön aineistosta jätettiin pois varsinaisen kohdealueen ulkopuolelta tulleet vastaukset.

4 TYÖN TOTEUTUS

Tässä luvussa käydään läpi työn eri vaiheita ja käytettyjä menetelmiä.

4.1 Kyselylomake

Kyselylomake tehtiin Tekstiili 2.0- pilottihanketta varten. Tarkoituksena oli kartoittaa poistotekstiilipilotin alkuvaiheessa kuluttajien mielipiteitä poistotekstiileistä ja niiden keräyksestä.

Kyselylomakkeessa on sekä avoimia kysymyksiä että kysymyksiä, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Kolmisivuisessa kyselylomakkeessa on yhteensä 11 varsinaisesti poistotekstiilejä koskevaa kysymystä (ks. liite 1). Poistotekstiilejä koskevissa kysymyksissä oli mahdollista valita useita vastausvaihtoehtoja. Lisäksi kyselylomakkeessa oli kahdeksan perustietokysymystä, joissa selvitettiin vastaajien ikä, sukupuoli, kotikunta, asumismuoto, kotitaloustyyppi, kotitalouden henkilömäärä, koulutus ja työmarkkina-asema.

Kyselystä valittiin kolme kysymystä, kysymykset yksi, kaksi ja kahdeksan, opinnäytetyön tarkastelun kohteeksi.

1. Miten olette tähän mennessä uudelleenkäyttäneet tai kierrättäneet käytöstä poistamanne vaatteet ja tekstiilit?
 - a) lahjoitan hyväntekeväisyyteen
 - b) lahjoitan sukulaisille ja ystäville
 - c) myyn eteenpäin
 - d) käytän muussa tarkoituksessa, esim. siivousvälineenä
 - e) hävitän polttokelpoisen jätteen mukana
 - f) muu, mikä?

2. Missä vaiheessa tavallisesti uudelleen käytätte tai kierrätätte käytössä olleet vaatteet tai muut tekstiilit?
 - a) loppuunkäytön tai rikkoutumisen jälkeen
 - b) kun ne eivät enää ole muotia
 - c) kun ne eivät ole enää sopivaa kokoa
 - d) kun kaipaen vaihtelua

8. Mitkä tekijät lisäisivät halukkuuttanne lajitella poistotekstiilit?
 - a) saisin alennusta esim. jätemaksuista, yhtiövastikkeesta, vuokrasta tms., kun lajittelen
 - b) kotona olisi riittävät tilat lajitelluille jätteille

- c) taloyhtiössä olisi jäteastia poistotekstiileille
- d) poistotekstiilien vastaanottoaikat olisivat sijainniltaan sopivampia
- e) tulisi sakkoja tai lisämaksuja lajittelun laiminlyönneistä
- f) poistotekstiilit hyödynnettäisiin tuotteiden raaka-aineena
- g) saisin enemmän tietoa siitä, miten poistotekstiilit lajitellaan
- h) saisin enemmän tietoa lajittelun hyödyistä
- i) ei mikään lisäisi, lajittelen jo nyt kaikki poistotekstiilit
- j) ei mikään lisäisi, en ole kiinnostunut tekstiilin lajittelusta

Kysely koskee pääasiallisesti poistotekstiilejä, joihin eivät siis lukeudu käyttökelpoiset vaatteet. Kysymyksessä yksi kuitenkin selvitettiin yleisesti, mitä kuluttajat tekevät poistamilleen tekstiileille, sekä uudelleen sellaisenaan käytettäväksi kelpaaville että poistotekstiileille. Kysely tehtiin käytännönläheisistä lähtökohdista Tekstiili 2.0- pilottihankkeen käyttöön, ja kysymyksellä yksi sekä jatkavalla kysymyksellä 2 haluttiin taustoittaa yleisellä tasolla kuluttajien käyttäytymistä tekstiilien elinkaaren loppupäässä, eli käytöstä poiston yhteydessä.

4.2 Tutkimusmenetelmät

Kysely toteutettiin Lounais-Suomen jätehuollon toimialueella Webropol –nettikyselynä. Lisäksi vastauksia kerättiin paperilomakkeilla Tekstiili 2.0- pilottihankkeen tapahtumien yhteydessä. Linkkiä kyselyyn on jaettu Turun ammattikorkeakoulun ja Lounais-Suomen jätehuollon kanavien kautta sekä sosiaalisessa mediassa.

Kysely avattiin 29.2.2016 ja sillä kerättiin tietoa 31.8.2016 asti. Opinnäytetyöhön on rajattu aineistoksi vain kolmeen kysymykseen (kysymykset no. 1, 2 ja 8) Varsinais-Suomen alueelta tulleet vastaukset. Kysely oli kohdennettu varsinaissuomalaisille, mutta vastauksia saatiin ympäri Suomea.

Tutkimusaineisto kerättiin satunnaisotannalla, eli kyselyyn sai vastata kuka tahansa. Opinnäytetyöhön käytettävä aineisto rajattiin koskemaan vain tiettyjä kysymyksiä, koska kyselyssä käsiteltiin monia eri aihealueita ja niiden kaikkien käsittely hajauttaisi opinnäytetyön rakennetta liikaa. (Nummenmaa 2009, 26.)

4.3 Aineiston analyysi

Tässä opinnäytetyössä analysoidaan ainoastaan kolmea kyselylomakkeen kysymystä, joissa kaikissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Analyysi toteutetaan määrällisin mene-

telmin. Määrällisessä tutkimuksessa tarkastellaan mitattavien ominaisuuksien välisiä suhteita ja eroavaisuuksia. Tieto esitetään numeroina ja selitetään sanallisesti. (Vilka 2007, 13–14.)

Vastausvaihtoehtojen saamat prosenttiosuudet lasketaan ja esitetään graafisessa muodossa. Vastaukset jaetaan vastaajien sukupuolen mukaan ja tarkastellaan, onko sukupuolten välillä havaittavissa eroja asenteissa ja toimintatavoissa. Tekstiilien huolto kotitalouksissa on perinteisesti ollut naisten työtä, ja tämän vuoksi sukupuoli valittiin vertailtavaksi ominaisuudeksi (Aalto 2014, 12).

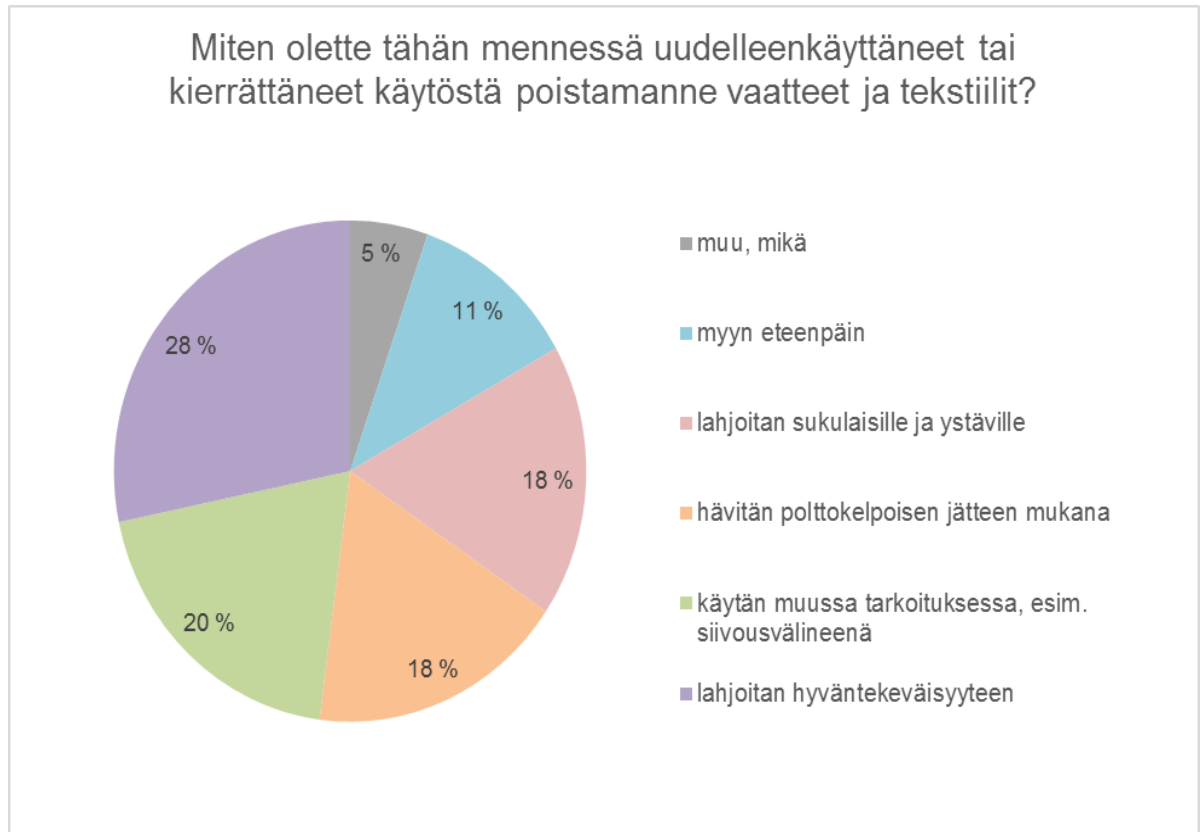
5 TULOKSET

Opinnäytetyön tulosten tarkastelussa käydään läpi varsinaissuomalaisten naisten ja miesten vastauksia kuluttajakyselyn kysymyksiin 1, 2 ja 8. Kysymyksessä yksi kuluttajilta kysyttiin, kuinka he ovat tähän mennessä poistaneet tekstiilejä ja kysymyksessä kaksi selvitettiin syitä tekstiilien poistamiselle. Kysymyksessä kahdeksan haluttiin selvittää, mitkä tekijät lisäisivät kuluttajien motivaatioita tekstiilien lajitteluun (kts. liite 1). Naisten ja miesten vastauksia verrataan toisiinsa, ja tarkastellaan, onko sukupuolten välillä eroa siinä, kuinka he ovat tähän mennessä poistaneet tekstiilejä ja mistä syystä, ja mikä motivoisi heitä lajittelemaan tekstiilit.

Analyysi on jaettu kolmeen kappaleeseen, jossa kussakin käsitellään yhtä kolmesta kysymyksestä ja sen vastauksia erikseen. Kysymysten yksi ja kaksi vastaukset taustoittavat kysymyksen kahdeksan analyysiä. Jokaiseen analysoitavaksi valittuun kysymykseen on voinut valita useita vastausvaihtoehtoja, ja tämä on huomioitava tuloksia arvioidessa.

5.1 Kysymys 1: Miten olette tähän mennessä uudelleenkäyttäneet tai kierrättäneet käytöstä poistamanne vaatteet ja tekstiilit?

Kysymys yksi on sijoitettu heti kyselylomakkeen alkuun, koska suurimassa osassa Suomea ei ole väyliä kierrättää poistotekstiilejä. Jyväskylän seudulla toimii yritys Dafecor, joka ainoana Suomessa hyödyntää poistotekstiilejä. Jyväskylän katulähetys kerää saamistaan tekstiililahjoituksista käyttöön kelpaamattomia tekstiilejä Dafecorille. (Aalto 2014, 8.) Kysymys koskee sekä käyttökelpoisia että alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa soveltumattomia tekstiilejä.

Kuvio 1. Kaikkien varsinaissuomalaisien vastaajien vastaukset kysymykseen 1.

Kysymykseen 1 vastasi yhteensä 297 vastaajaa. Suosituin vastausvaihtoehto, a) *lahjoitan hyväntekeväisyyteen*, valittiin 260 kertaa (28 %). Muut vastausvaihtoehdot, jotka vaihtoehdon a) lisäksi antavat ymmärtää poistettavien tekstiilien olevan vielä kyllin hyvässä kunnossa sellaisenaan käytettäviksi, eli vaihtoehdot b) *lahjoitan sukulaisille ja ystäville* sekä c) *myyn eteenpäin*, tulivat valituiksi 162 (18 %) ja 106 (11 %) kertaa. Vastausvaihtoehdot d) *käytän muussa tarkoituksessa, esim. siivousvälineenä* ja e) *hävitän polttokelpoisen jätteen mukana*, jotka käsittävät alkuperäiseen käyttötarkoitukseen soveltumattomat tekstiilit eli varsinaiset poistotekstiilit, tulivat valituiksi 181 (20 %) ja 162 (18 %) kertaa (kts. kuvio 1.).

Vastausvaihtoehdon f) *muu, mikä* avoimeen vastauskenttään tulleissa vastauksissa valtaosa vastaajista, 33 vastaajaa 49:stä, kertoi käyttävänsä tekstiilejä ompelu- ja askartelutöissä materiaalina. Avoimeen kohtaan tulleita vastauksia oli muun muassa:

”Käytän materiaalina - ompelen tilkkutöitä, uusia vaatteita, kodintekstiilejä sekä askartelussa puhdistusrättinä tai vaikkapa korttiin pitsinpalaa, patsaaseen materiaalina, päällystän laatikoita jne.”

"Käytän uusien tuotteiden materiaalina eko-ompelimossani."

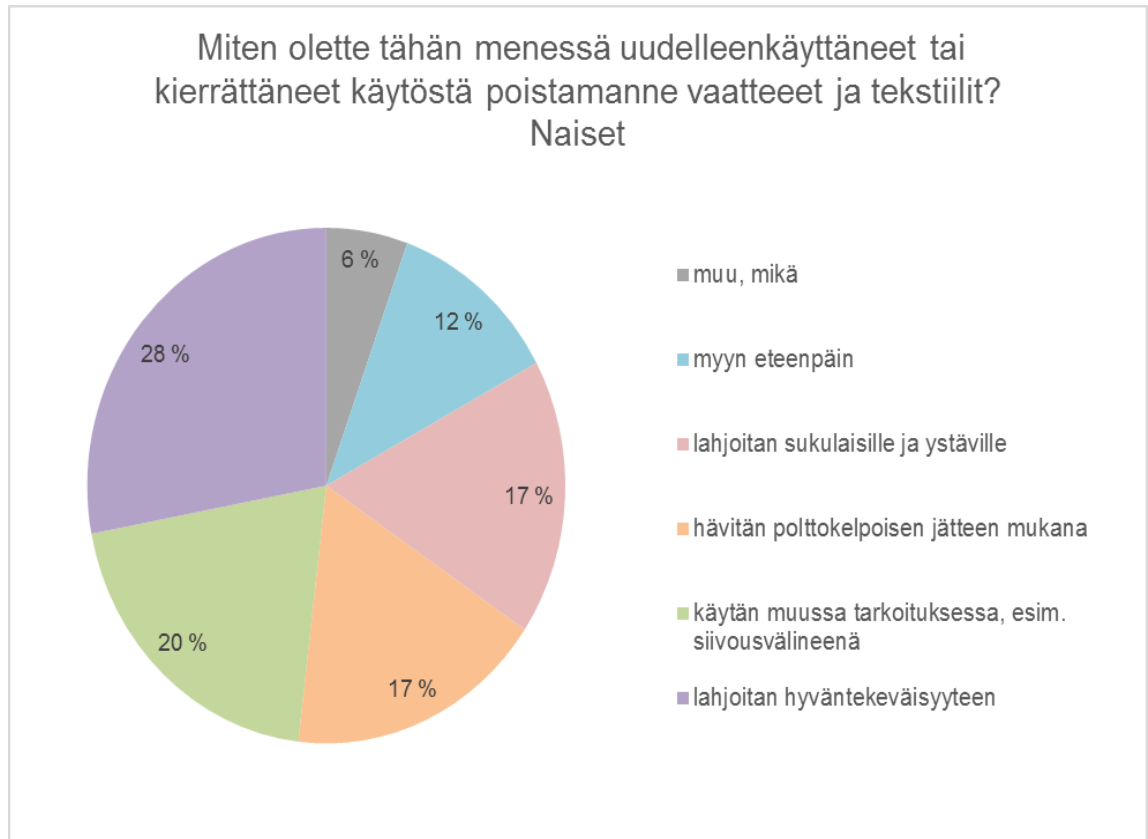
"Käytän yleensä vaatteet riekaleiksi."

"Kauppojen keräykset, esim, H&M, name it."

"Vien Texvexiin."

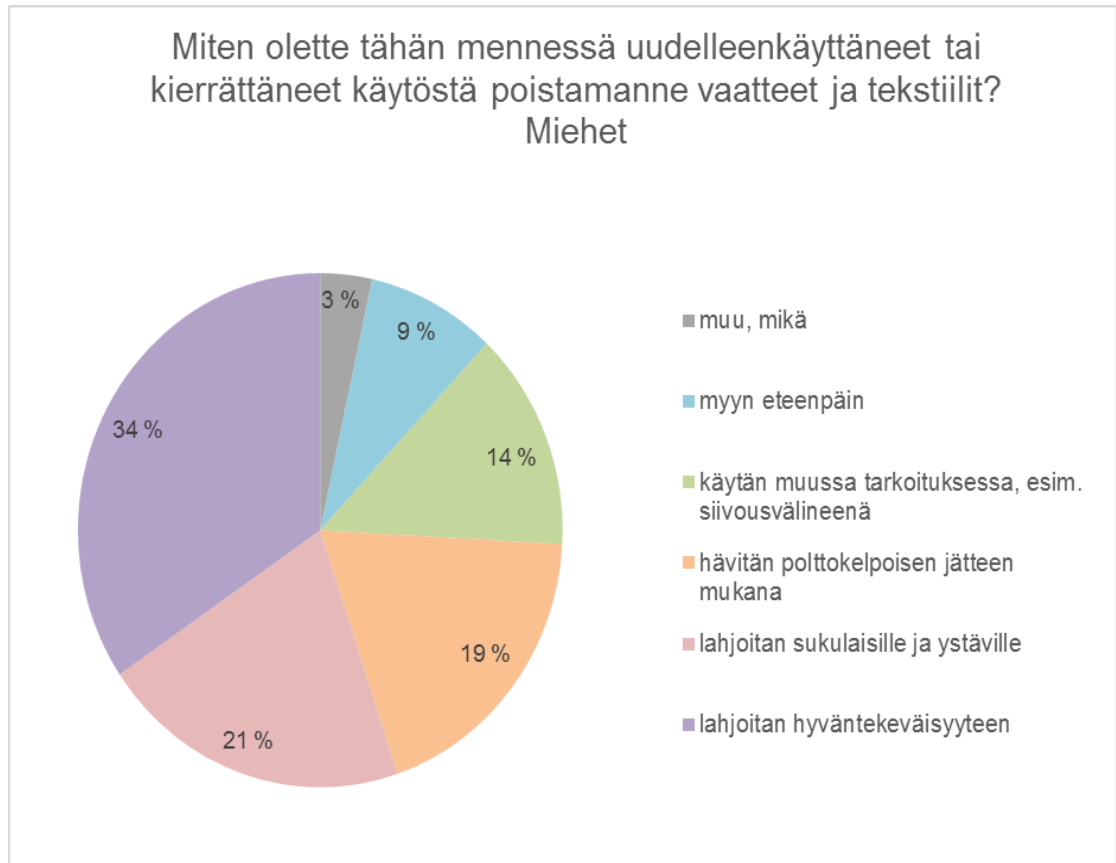
"Leikattu matonkuteiksi ja kudottu mattoja."

Vastausvaihtoehtojen luokittelussa ajatuksena oli, että ompelu- ja askartelukäyttö olisi kuulunut vastausvaihtoehdon *d) käytän muussa tarkoituksessa, esim. siivousvälineenä* alle. Ompelu- ja askartelukäytön erittelemisen *muu, mikä-* vaihtoehdon alle voi kertoa joko siitä, etteivät vastaajat ymmärtäneen kysymyksen vastausvaihtoehtoja tai vastaajat halusivat erityisesti korostaa ja tuoda esiin omaa aktiivisuuttaan tekstiilien tehokkaina hyödyntäjinä. Koska kyselyä levitettiin Tekstiili 2.0- poistotekstiilipilotin ja Lounais-Suomen jätehuollon kanavien kautta, voidaan olettaa, että vastaajiksi on valikoitunut aktiivisesti tekstiilien kiertoon liittyvistä mahdollisuuksista tietoa etsiviä henkilöitä. Tekstiili 2.0 -pilotin tapahtumissa, joissa myös levitettiin kyselyä, käsityöyrittäjät ja -harrastajat olivat runsaasti edustettuina, ja tämä oletettavasti näkyy myös kyselyn vastauksissa.

Kuvio 2. Varsinaissuomalaisten naisten vastaukset kysymykseen 1.

Koko kyselyn vastaajien sukupuolijakauma oli vahvasti naisvaltainen. Kysymykseen 1 vastasi 272 naista (92 % vastanneista) ja 23 miestä (8 % vastanneista). Naisten ja miesten vastaukset eivät juurikaan eronneet toisistaan. Naiset olivat valinneet eniten vastausvaihtoehtoja *a) lahjoitan hyväntekeväisyyteen* sekä *d) käytän muussa tarkoituksessa, esim. siivousvälineenä*, kun taas miehet olivat suosineet hyväntekeväisyyteen lahjoittamisen lisäksi vaihtoehtoa *b) lahjoitan sukulaisille ja ystäville*. Naisten vastauksissa käsityökäyttö ja vaatteiden tuunaus nousi esiin, miesten puolella *muu, mikä*-vaihtoehtoa ei juurikaan valittu (kts. kuviot 2. ja 3.).

Kuvio 3. Varsinaissuomalaisten miesten vastaukset kysymyksen 1.

5.2 Kysymys 2: Missä vaiheessa tavallisesti uudelleen käytätte tai kierrätätte käytössä olleet vaatteet tai muut tekstiilit?

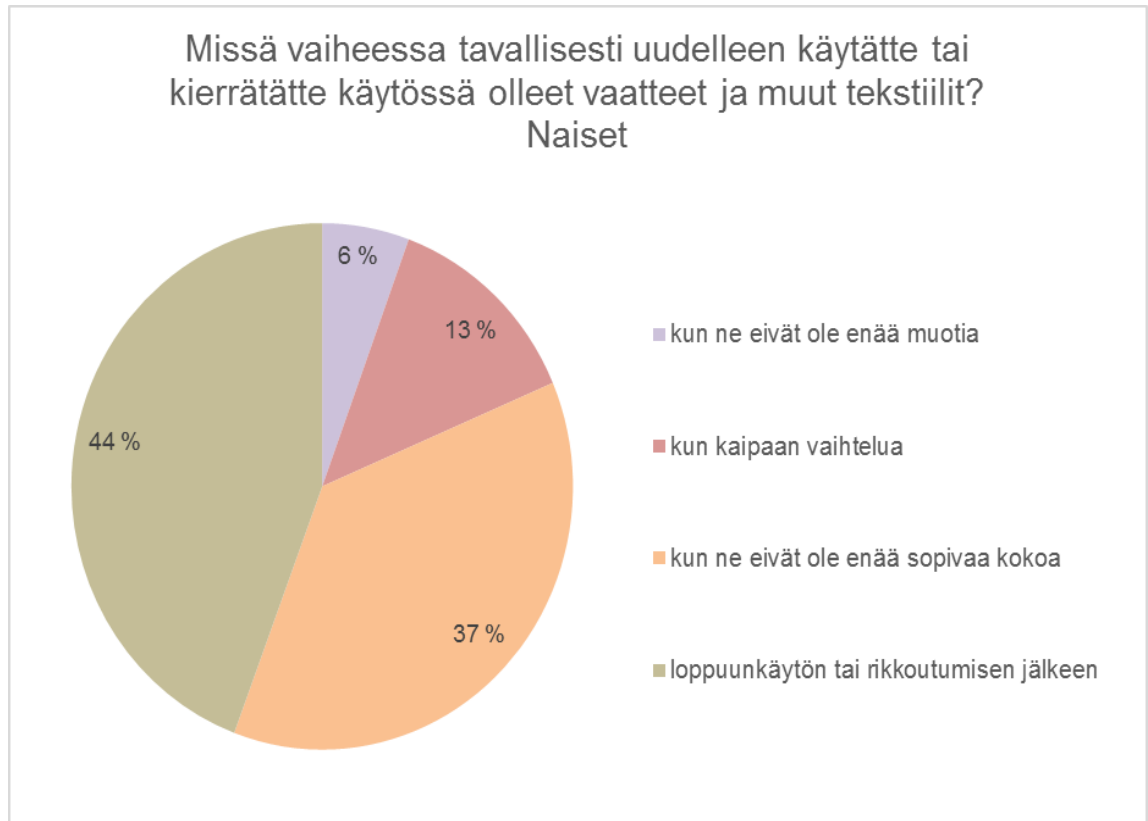
Kysymyksessä kaksi selvitettiin, milloin tai missä vaiheessa ja miksi kuluttajat poistavat tekstiilejä alkuperäisestä käyttötarkoituksestaan. Kysymyksellä ”missä vaiheessa” viitataan siihen, missä vaiheessa tekstiilin elinkaarta poisto tapahtuu. Kaikkien vastanneiden joukossa yleisin vastausvaihtoehto kysymykseen oli, että vaatteet poistetaan käytöstä loppuunkäytön tai rikkoontumisen jälkeen. Vastausvaihtoehto *a) loppuunkäytön tai rikkoutumisen jälkeen* valittiin 249 kertaa (45 %) (kts. kuvio 4.). Kaikkiaan kysymykseen kaksi vastasi 297 varsinaissuomalaista.

Kuvio 4. Kaikkien varsinaissuomalaisten vastaajien vastaukset kysymykseen 2.

Vastausvaihtoehto *c) kun ne eivät ole enää sopivaa kokoa* oli lähes yhtä suosittu vaihtoehto, kuin vaihtoehto *a)*, ja se valittiin 207 kertaa (37 %). Muita vastausvaihtoehtoja ei juurikaan valittu. 72 (13 %) oli valinnut vaihtoehdon *d) kun kaipaen vaihtelua* ja 30 (5 %) vaihtoehdon *b) kun ne eivät ole enää muotia* (kts. kuvio 4.).

Kysymyksen kaksi suosituimmat vastausvaihtoehdot tekstiilien poistosta loppuunkäytön ja rikkoontumisen tai liian pienen koon vuoksi voivat kuvastaa kuluttajien asennetta, että ostetut tuotteet halutaan hyötykäyttää mahdollisimman tehokkaasti.

Kuvio 5. Varsinaissuomalaisten naisten vastaukset kysymykseen 2.

Naisten ja miesten vastaukset erosivat tässäkin kysymyksessä hyvin vähän. Miesten vastauksissa vaihtoehto *a) loppuunkäytön tai rikkoutumisen jälkeen* oli valittu hieman useammin, noin puolet vastaajista (47 %) oli valinnut kyseisen vastausvaihtoehdon (kts. kuvat 5. ja 6.). Kysymykseen vastasi 272 naista (92 % vastaajista) ja 23 miestä (8 % vastaajista).

Kuvio 6. Varsinaissuomalaisten miesten vastaukset kysymykseen 2.

5.3 Kysymys 8: Mitkä tekijät lisäisivät halukkuuttanne lajitella poistotekstiilit?

Kysymyksessä kahdeksan selvitettiin mikä lisäisi kuluttajien halukkuutta kierrättää poistotekstiilejä. Vastausvaihtoehtoja kysymykseen oli kymmenen, ja yhteen vastausvaihtoehtoista eli kohtaan *j) ei mikään lisäisi, en ole kiinnostunut tekstiilin lajittelusta*, ei tullut yhtään vastausta.

Eniten vastauksia tuli vastausvaihtoehtoihin *d) poistotekstiilien vastaanottoapaikat olisivat sijainniltaan sopivampia*, joka valittiin 199 kertaa (25 %) ja *f) poistotekstiilit hyödynnettäisiin tuotteiden raaka-aineena*, joka valittiin 194 kertaa (25 %). Vastausvaihtoehto *c) taloyhtiössä olisi jäteastia poistotekstiileille*, valittiin 100 kertaa (13 %). Lisää tietoa kaivattiin yhteensä 19 % vastauksista. Vastausvaihtoehto *g) saisin enemmän tietoa siitä, miten poistotekstiilit lajitellaan*, valittiin 84 kertaa ja vaihtoehto *h) saisin enemmän tietoa lajittelun hyödyistä* 64 kertaa (kts. kuvio 7.). Kaiken kaikkiaan kysymykseen vastasi 293 varsinaissuomalaista.

Kuvio 7. Kaikkien varsinaissuomalaisten vastaajien vastaukset kysymykseen 8.

Kolmesta suosituimmasta vastausvaihtoehdosta käy ilmi keräysastioiden sijainnin tärkeys lajittelumotivaatiota ylläpitävänä tekijänä. Vastaukset kuvastavat myös sitä, että vastaajat olivat ymmärtäneet, että tekstiilien kierrätyksessä ongelmakohtana on poistotekstiilien hyödyntäjätahojen puute.

Kuvio 8. Varsinaissuomalaisten naisten vastaukset kysymykseen 8.

Naisten ja miesten vastaukset eroavat sen suhteen, kumpaa kahdesta suosituimmasta vastausvaihtoehdosta pidettiin tärkeämpänä. Miesten vastauksissa korostui sopivan sijainnin merkitys selkeämmin verrattuna naisten vastauksiin. Sijaintiin kantaaottavat vastausvaihtoehdot *c) taloyhtiössä olisi jäteastia poistotekstiileille* ja *d) poistotekstiilien vastaanottoaikat olisivat sijainniltaan sopivampia*, valittiin miesten vastauksissa 7 (12 %) ja 18 kertaa (32 %), naisten vastauksissa taas 93 (13 %) ja 178 kertaa (25 %). Miehet myös kaipasivat enemmän tietoa siitä, miten poistotekstiilejä tulisi lajitella sekä kokivat naisia enemmän kannustimet ja sakot motivoivina tekijöinä. Vastausvaihtoehdot *g) saisin enemmän tietoa siitä, miten poistotekstiilit lajitellaan* ja *h) saisin enemmän tietoa lajittelun hyödyistä* valittiin miesten vastauksissa 8 kertaa (32 %) ja 3 (12 %), naisten vastauksissa taas 76 kertaa (11 %) ja 58 (8 %) (kts. kuviot 8. ja 9.). Kysymykseen vastasi kaikkiaan 268 naista (92 %) ja 23 miestä (8 %).

Kuvio 9. Varsinaissuomalaisten miesten vastaukset kysymykseen 8.

6 TULOSTEN TARKASTELU

Kyselyyn saatujen vastausten perusteella vaikuttaa, että sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja poistotekstiilejä koskevissa asenteissa. Koska miehiä oli vastaajissa selkeästi naisia vähemmän, ei tämän kyselyn perusteella pysty varmasti sanomaan, onko miesten ja naisten lajittelumotivaatiossa eroja.

Naiset vaikuttavat miehiin verrattuna aktiivisemmalta ja kiinnostuneemmalta joukolta suhteessa poistotekstiileihin ja naisilla on myös selkeämmin tekstiilien kierrätykseen kotiloissa liittyviä ajatuksia, ideoita ja motivaatiota. Tämä ilmenee kyselyyn kysymyksen yksi avoimeen vastauskohtaan *f) muu, mikä?* tulleista vastauksista. Avoimeen kohtaan tulleissa vastauksissa kävi ilmi vastaajien aktiivinen pyrkimys tekstiilien monipuoliseen hyödyntämiseen. Myös se, että naisia oli vastaajissa selkeästi enemmän kuin miehiä, vahvistaa ajatusta naisista aktiivisina tekstiilien käyttäjinä ja kierrättäjinä. Naiset ovat perinteisesti vastanneet kotitalouksien tekstiilihuollosta, joten naisilla on mahdollisesti myös enemmän tottumusta ja kokemusta tekstiilien kierrätykseen liittyen (Aalto 2014, 12). Tämä on todennäköisesti osa tekijä siihen, miksi kyselyn vastaajista valtaosa on naisia.

Keräyspaikkojen sijainti on tärkeä tekijä lajittelumotivaation kannalta, ja tämä näkökulma nousee esille niin kyselyn vastauksissa kuin muissa aiheesta tehdyissä tutkimuksissakin. Esimerkiksi Lassila & Tikanojan tekemässä kierrätysasenteita selvittävässä tutkimuksessa nousi esiin tärkeimpänä lajitteluhaluuteen vaikuttavana tekijänä lajittelun helppous. Vastaajista merkittävä osa vastasi haluavansa lajitella jätteet omalla pihallaan. Tutkimusten perusteella voi todeta, että kierrätyksen helppous motivoi kuluttajia. (Lassila & Tikanoja 2012.)

Kysymyksen kahdeksan vastausten perusteella voidaan todeta, että kuluttajat ovat selkeästi kiinnostuneita tekstiilien hyötykäytön edistämisestä. Vastausten perusteella voi todeta, että kuluttajat tiedostavat tekstiilikierrätyksen ongelmakohtan eli sen, että poistotekstiileille ei ole olemassa vielä laajan mittakaavan hyödyntämiskanavia. Kuluttajien mielestä poistotekstiilien keräyksen edellytyksenä ja lajittelumotivaatiota nostavana tekijänä toimisi se, että poistotekstiilit todella päätyisivät hyödynnettäväksi uusien tuotteiden raaka-aineena. Vastaajat toivoivat myös lisätietoa tekstiilien lajittelusta sekä lajittelun hyödyistä.

Poistotekstiilien keräystä kehitettäessä on huomioitava kahtena keskeisenä tekijänä se, että tekstiilien kierrättäminen on kuluttajille vaivatonta ja helposti toteutettavissa ja se, että kuluttajat kokevat kierrätyksen olevan merkityksellistä ja tarkoituksenmukaista.

Muita tekstiilien kierrätykseen ja kuluttajien asenteisiin liittyviä tutkimuksia viime vuosilta on muun muassa TEXJÄTE- hankkeen yhteydessä toteutettu kyselytutkimus Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä, sekä HAMK:in opinnäytetyö Poistotekstiilien hyödyntäminen – Kyselytutkimus asenteista ja mielipiteistä liittyen tekstiilien hyötykäyttöön.

Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä -tutkimuksessa esiin nousseita näkökulmia oli muun muassa kuluttajien halu edesauttaa tekstiilien kiertoa ja haluttomuus heittää loppuun käytettyjä tekstiilejä roskiin. Tekstiilejä pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman loppuun asti kotioloissa, muun muassa käyttämällä rikkoontuneita tekstiilejä siivousrätteinä. Käyttökelpoisia tekstiilejä taas kierrätettiin ahkerimmin hyväntekeväisyysjärjestöjen kautta. Kuluttajien lajittelu- ja kierrätysmotivaatiota lisääviä tekijöitä oli tutkimuksen mukaan kierrätyksen vaivattomuus ja varmuus siitä, että kierrätetyt tekstiilit todella menevät hyötykäyttöön. (Aalto 2014, 31). Nämä TEXJÄTE- hankkeen kyselytutkimuksen tulokset ovat yhteneväisiä opinnäytetyön tuloksien kanssa.

Poistotekstiilien hyödyntäminen – tutkimuksessa keskityttiin enemmän kartoittamaan kuluttajien poistamien tekstiilien määrää ja laatua sekä selvittämään kuluttajien näkemyksiä poistotekstiilin keräyksen järjestämisen käytännöistä. Tutkimuksessa esille nousi kuluttajien yleinen kiinnostus tekstiilien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä kohtaan, sekä myönteinen asennoituminen poistotekstiilien lajittelua kohtaan. Kuluttajat toivoivat tekstiilien lajittelun olevan vaivatonta (Ahonen 2012, 57–59.)

Molemmissa tutkimuksissa vastaajista yli 90 % oli naisia. Lisäksi vastaajat olivat selkeästi aktiivisia ja kiinnostuneita kuluttajia, jotka kokivat tutkimusten aiheen tärkeäksi ja kiinnostavaksi. Naisten runsas edustus sekä molemmissa vertailututkimuksissa että tämän opinnäytetyön kyselyvastauksissa vahvistaa käsitystä naisista aktiivisina tekstiilien käyttäjinä ja kierrättäjinä.

6.1 Arviointi ja parannusehdotukset

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin tutkimus on toistettavissa eli kuinka hyvin tulokset pysyvät samana mittauksesta toiseen. Tutkimuksen reliabiliteet-

tiin kuuluu myös, kuinka onnistuneesti otos edustaa perusjoukkoa ja kuinka hyvin mittari eli tässä tapauksessa kyselylomake mittaa tutkittavia asioita kattavasti. (Vilkkä 2007, 149–150.)

Tutkimustuloksia analysoitaessa huomattiin, että suurin osa vastaajista on naisia, eli tältä osin otos ei ole kattava. Vastaajia oli tasaisesti kaikista ikäryhmistä, mutta alle 20-vuotiaita vastaajia ei ollut yhtäkään. Vastaajat keskimäärin olivat korkeakoulutettuja ja valtaosa heistä oli todennäköisesti löytänyt kyselyn itse aktiivisesti tietoa hakemalla. Tämä asettaa kyseenalaiseksi satunnaisotannan toteutumisen vastausten hankintamenetelmänä. Kyselyn toteuttamisella internet-kyselynä pyrittiin satunnaisotantaan, mutta koska kyselyä levitettiin pääasiassa internet-sivuilla ja sosiaalisen median kanavissa, joita seuraavat henkilöt ovat todennäköisesti itse aktiivisia ja jo valmiiksi kiinnostuneita tekstiilien kiertoon liittyvästä tiedosta, vastaajiksi valikoitui todennäköisesti keskivertoa tiedostavampia kuluttajia.

Kyselylomake on melko laaja, mutta kysymykset hajaantuvat monelle eri osa-alueelle, joten kyselyn tuottama tieto jää joiltain osin melko pinnalliseksi. Tämä näkyy kysymyksissä yksi ja kaksi, joissa hajaannuttiin kysymään sekä käyttökelpoisista että poistotekstiileistä samassa kysymyksessä.

Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan taas tutkimuksen kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksella on tarkoituskin mitata. Tähän liittyy esimerkiksi kyselyssä käytettyjen termien ”kääntäminen” arkikielelle eli käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tutkija ja kyselyyn vastaajat ymmärtävät kyselyssä käytetyt käsitteet samalla tavalla. (Vilkkä 2007, 150.)

Kyselyn luotettavuutta heikentää se, että siinä käytettyjä käsitteitä ei ole tarkennettu, joten vastaajat ovat voineet ymmärtää kysymykset hieman eri tavoin. Kyselylomakkeessa ei erikseen määritelty, mitä termeillä poistotekstiili, uudelleenkäyttö ja kierrätys tarkoitetaan, joten vastausta analysoitaessa on otettava huomion, että vastaajat eivät välttämättä ole hahmottaneet kysymysten sisältöä samalla tavoin kuin kyselylomakkeen laatija.

Kysymyksissä yksi ja kaksi kysyttiin sekä poistotekstiileistä että vielä alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa kelpaavista tekstiileistä sekaisin, vaikka kysely muuten koski nimenomaan poistotekstiilejä. Tämä on saattanut hämmentää vastaajia, ja se myös vaikeuttaa vastausten analysoimista. Kyselylomake ja saadut vastaukset eivät ole yksiselitteisiä kysymysten yksi ja kaksi kohdalla, mikä sekavoittaa vastausten tulkintaa ja heikentää saatujen tulosten luotettavuutta.

Kysymyksen yksi suosituin vastaus poistotekstiilien lahjoittamisesta hyväntekeväisyyteen ja kysymyksen kaksi suosituin vastaus poistotekstiilien poistosta loppuunkäytön tai rikkoontumisen jälkeen herättävät pohdinnan siitä, ovatko vastaajat kunnolla ymmärtäneet kysymysten sisällön ja termien merkityksen. Kysymyksen kaksi perusteella vaikuttaa siis siltä, että suurin osa poistettavista tekstiileistä on käyttökelvottomia ja kysymyksen yksi vastausten perusteella taas, että suurin osa poistettavista tekstiileistä on käyttökelpoisia. Kysymyksen kaksi kohdalla on huomioitava myös se, että ihmisillä saattaa olla erilaiset standardit sen suhteen, missä kunnossa olevat tekstiilit ovat vielä käyttökelpoisia.

6.2 Johtopäätökset

Kyselyn tavoitteena oli selvittää varsinaissuomalaisten kuluttajien asenteita tekstiilien kierrätystä kohtaan. Kyselytutkimusten perusteella naisten ja miesten välillä ei ollut suurta eroa asenteissa poistotekstiilien kierrätystä kohtaan. Naiset kuitenkin vastasivat kyselyyn miehiä huomattavasti useammin, joten vaikuttaa siltä, että naiset ovat aktiivisempia ja innokkaampia suhteessa poistotekstiileihin. Kyselyyn vastanneet sijoittuivat melko tasaisesti kaikkiin ikäryhmiin, mutta alle 20-vuotiaita vastaajia ei tavoitettu.

Koska vastaajissa oli vähän miehiä ja ei lainkaan nuoria, olisi tärkeää pohtia erilaisia keinoja välittää tekstiilien kiertoon liittyvää tietoa kohdennetusti näille kuluttajaryhmille. Monissa kotitalouksissa naiset vastaavat tekstiilien huoltoon, uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen liittyvistä asioista, joten tämä voi selittää miesten epäaktiivisuutta kyselyyn vastaamisessa. Nuoret taas eivät välttämättä vielä vastaa itse omien tekstiilensä huollosta ja käytöstä poistamisesta, mutta koska nuorten kulutus- ja kierrätystottumukset ovat vasta muotoutumassa, on tulevaisuuden tekstiilien kierron kannalta merkittävää, että nuoret saataisiin tavoitettua ja aktivoitua osallistumaan tekstiilien kiertoon. Nuoret ovat suuri tekstiilien kuluttajaryhmä, joten on tärkeää saada heidät tekstiilien hankkimisen lisäksi myös tekstiilien uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen mukaan aktiivisiksi toimijoiksi.

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että kuluttajilla on myönteinen asenne tekstiilien kierrätykseen ja halua omalta osaltaan osallistua poistotekstiilien hyötykäytön edistämiseen. Jotta poistotekstiilien suhteen päästäisiin lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin poistotekstiilien hyödyntämisestä ensisijaisesti raaka-aineena ja vasta toissijaisesti

energiahyödyntämisessä, on tärkeää tukea kuluttajien kierrätysvalintoja sekä luoda mahdollisuuksia poistotekstiilien laajamittaiselle hyödyntämiselle.

LÄHTEET

Aalto, K. 2014. Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä. Kuluttajatutkimuskeskus.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153031/Tutkimuksia%20ja%20selvityksi%C3%A4_4_12_2014_Kuluttajien%20halukkuus%20%28texj%C3%A4te%29_Kristiina_Aalto.pdf?sequence=4

Ahonen, T. 2012. Poistotekstiilien hyödyntäminen – Kyselytutkimus asenteista ja mielipiteistä liittyen tekstiilien hyötykäyttöön. HAMK. www.theseus.fi/handle/10024/43885

Dahlbo, H.; Aalto, K.; ym. 2015. Tekstiilien uudelleenkäytön ja tekstiilijätteen kierrätyksen tehostaminen Suomessa. Ympäristöministeriö. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/155612/SY_4_2015.pdf?sequence=4

Jätelaki 17.6.2011/646.

Laitala, K. 2014. Clothing consumption. An interdisciplinary approach to design for environmental improvement. Norwegian University of Science and Technology. http://www.sifo.no/files/file79873_laitala_phd_83.pdf

Lassila & Tikanoja 2011. Kierrätysanastoa. Viitattu 10.8.2016. <http://www.lajitteluapuri.fi/miksi/kierratysanastoa>

Lassila & Tikanoja 2012. Suomalaisten kierrätysasenteet ja jätteiden lajitteluhalukkuus. <http://mb.cision.com/Public/158/9272885/acec0f7d87b48f3c.pdf>

Nummenmaa, L. 2009. Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. Helsinki: Tammi.

Tekstiili 2.0 2016. Poistotekstiilipilotti. Viitattu 10.8.2016. <http://www.poistotekstiili.fi/tekstiilikierratys-pilotti/>

Tojo, N.; Kogg, B.; Kjørboe, N.; Kjær, B.; Aalto, K. 2012. Prevention of Textile Waste - Material flows of textiles in three Nordic countries and suggestions on policy instruments. Nordic Council of Ministers. <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:701022/FULLTEXT01.pdf>

Valtioneuvoston asetus jätteistä 19.4.2012/179.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Kyselylomake

Poistotekstiilikysely kuluttajille

Poistotekstiilipilotti Tekstiili 2.0:n tavoitteena on etsiä uusia hyödyntämistapoja sellaisille tekstiileille, jotka ovat alkuperäisessä tarkoituksessaan käyttökelvottomia, kuten esimerkiksi kuluneille ja rikkinäisille vaatteille ja kodintekstiileille. Pilotissa kerätään yksityistalouksien poistotekstiiliä maksutta vuoden 2016 ajan Varsinais-Suomessa. Tekstiili 2.0 on Lounais-Suomen jätehuollon, Turun ammattikorkeakoulun, SITRA:n, Turun kaupungin, Jätelaitosyhdistyksen ja Ekokemin yhteistyöllä toimiva projekti, jonka tarkoituksena on kokeilla erilaisia malleja tekstiilien keräykselle ja kierrätykselle.

Tällä kyselyllä kartoitamme kuluttajien kiinnostusta tekstiilien kierrätystä kohtaan sekä tietoisuutta tekstiilien kierrätysmahdollisuuksista.

1. Miten olette tähän mennessä uudelleenkäyttäneet tai kierrättäneet käytöstä poistamanne vaatteet ja tekstiilit?
 - a) lahjoitan hyväntekeväisyyteen
 - b) lahjoitan sukulaisille ja ystäville
 - c) myyn eteenpäin
 - d) käytän muussa tarkoituksessa, esim. siivousvälineenä
 - e) hävitän polttokelpoisen jätteen mukana
 - f) muu, mikä? _____
2. Missä vaiheessa tavallisesti uudelleen käytätte tai kierrätätte käytössä olleet vaatteet ja muut tekstiilit?
 - a) loppuunkäytön tai rikkoutumisen jälkeen
 - b) kun ne eivät ole enää muotia
 - c) kun ne eivät ole enää sopivaa kokoa
 - d) kun kaipaen vaihtelua
3. Miten poistotekstiilin keräys olisi mielestänne kuluttajien kannalta helpoin toteuttaa? Esimerkiksi haluaisitteko palauttaa käytöstä poistetut tekstiilit ostopaikkaan, viedä ne jättepisteeseen, jossa lajitteluun voi saada apua, nouto kotoa muiden jätteiden yhteydessä, tms.

-
-
4. Mihin tekstiilinkeräysastiat pitäisi mielestänne sijoittaa?
- a) jätekeskuksiin ja lajitteluasemille
 - b) kauppakeskuksiin
 - c) hyväntekeväisyysjärjestöjen (UFF, FIDA, yms.) keräysastioiden yhteyteen
 - d) taloyhtiöiden jätekeräysastioiden yhteyteen
 - e) jokin muu paikka, mikä? _____
5. Jos olette vienyt poistotekstiiliä Tekstiili 2.0- pilottihankkeen keräyspisteisiin, mitä keräyspistettä käytitte?
- a) Topinojan jätekeskus
 - b) Isosuon jätekeskus
 - c) Korvenmäen jätekeskus
 - d) Rauhalan jätekeskus
 - e) Auranmaan lajitteluasema
 - f) Kemiönsaaren lajitteluasema
 - g) Korppoon lajitteluasema
 - h) Paimion lajitteluasema
 - i) Perniön lajitteluasema
 - j) Yläneen lajitteluasema
 - k) väliaikainen keräyspiste tapahtuman tai kampanjan yhteydessä
6. Oliko käyttämänne keräyspiste mielestänne toimiva ja asianmukainen?
- a) kyllä
 - b) ei, miksi? _____
 - c) en osaa sanoa
7. Olisitteko valmis maksamaan poistotekstiilin kierrättämisestä? Esimerkiksi:
- a) maksullinen nouto
 - b) jätemaksu jätekeskukseen vietäessä
 - c) lajittelumaksun lisääminen tekstiilituotteen hintaan ostovaiheessa
 - d) en halua maksaa
 - e) jokin muu tapa, mikä? _____
8. Mitkä tekijät lisäisivät halukkuuttanne lajitella poistotekstiilit?
- a) saisin alennusta esim. jätemaksuista, yhtiövastikkeesta, vuokrasta tms., kun lajittelen
 - b) kotona olisi riittävät tilat lajitelluille jätteille
 - c) taloyhtiössä olisi jätteistä poistotekstiilille
 - d) poistotekstiilien vastaanottoaikat olisivat sijainniltaan sopivampia
 - e) tulisi sakkoja tai lisämaksuja lajittelun laiminlyönnistä
 - f) poistotekstiilit hyödynnettäisiin tuotteiden raaka-aineena
 - g) saisin enemmän tietoa siitä, miten poistotekstiilit lajitellaan
 - h) saisin enemmän tietoa lajittelun hyödyistä
 - i) ei mikään lisäisi, lajittelen jo nyt kaikki poistotekstiilit
 - j) ei mikään lisäisi, en ole kiinnostunut tekstiilin lajittelusta

9. Mistä olette saaneet tietoa poistotekstiilin keräyshankkeesta?
- a) sosiaalisesta mediasta
 - b) Lounais-Suomen jätehuollon internetsivuilta
 - c) Poistotekstiilipilotti Tekstiili 2.0:n internetsivuilta
 - d) lehdistä, esim. LSJH:n Huomiselle - asiakaslehti
 - e) tutuilta ja kavereilta
 - f) jokin muu kanava, mikä? _____
10. Haluaisitteko saada lisää tietoa poistotekstiilien hyödyntämisestä?
- a) kyllä
 - b) ei
11. Mistä haluaisitte saada lisätietoa poistotekstiilien kierrätyksestä ja hyödyntämisestä? Esimerkiksi internet-sivuilta, sosiaalisesta mediasta (Facebook, Twitter, Instagram), LSJH:n Huomiselle -asiakaslehti, jne.
-

Perustietoja

1. Sukupuoli
- a) mies
 - b) nainen
 - c) en halua vastata
2. Ikä
- a) alle 20
 - b) 20–35
 - c) 36–50
 - d) 51–65
 - e) yli 65
3. Kotikunta
-
4. Asumismuoto
- a) omakotitalo tai paritalo
 - b) rivitalo tai luhtitalo
 - c) kerrostalo
 - d) muu
5. Kotitaloustyyppi
- a) yhden hengen talous
 - b) pariskunta
 - c) lapsiperhe

d) muu, esim. kimppakämpä/kommuuni

6. Kotitalouden henkilömäärä

7. Koulutus

a) peruskoulu/kansakoulu

b) ammattikoulu/lukio

c) korkeakoulu/yliopisto

8. Työmarkkina-asema

a) yrittäjä

b) kokopäivätyössä

c) osa-aikatyössä

d) työtön

e) opiskelija

f) eläkeläinen

g) kotiäiti/-isä

Kiitos vastauksistanne!